

11. Търсене на нова работа

- Свободно работно време без заплащане на възнаградението или заплатата за необходимото време преди приключването на трудово-правното отношение за необходимото време, най-вече обаче за 1 половин ден в седмицата, по времето отговарящо на подаденото заявление за напускане в продължение на два месеца.
- В същия размер се предоставя свободно работно време без заплащане на възнаградението или заплатата преди приключването на трудово-правното отношение с уволнение от работодателя по причини посочени в Чл. 52 буква а) до е) от Кодексът на труда или с договаряне по същите причини.
- Свободно работно време със съгласието на работодателя може да се събира.

Препятствия по причини от обществен интерес

- Изпълнение на обществена функция.
- Изпълнение на гражданските си задължения.
- Други дейности от обществен интерес.
- Свободно работно време свързано с мобилизационни задължения.
- Препятствия в работата по причини обучение, други форми на подготовка или учене.

ПРЕПЯТСТВИЯ В РАБОТАТА ОТ СТРАНА НА РАБОТОДАТЕЛЯТ

Престои и прекъсвания на работата причинени от неблагоприятни метеорологични условия

Ако не може работникът да изпълнява работните си задължения:

- a) При временна повреда причинена от повреда на машинното оборудване, което не я причинил, в доставката на суровини или горивни материали, грешни работни документи или по други експлоатационни/ производствени причини, касае за престои, и ако не е бил преведен на друг вид работа, има правото на възнаграждение или заплата в размер най-малко от 80 % от средното възнаграждение.
- b) В резултат на прекъсването на работата причинено от неблагоприятни метеорологични условия или бедствия и ако не е бил преведен на друг вид работа, има правото на възнаграждение или на заплата в размер най-малко от 60 % от средното възнаграждение.

Други препятствия от страна на работодателят

Ако не може работникът да изпълнява работните си задължения:

- При други причини от страна на работодателят, освен престои и прекъсванията на работата причинено от неблагоприятните метеорологични условия или бедствия, му предоставя работодателят възнаграждение или заплата в размер най-малко от 60 % от средното възнаграждение.
- В случаите, когато работодателят не е в състояние по обективни причини за преходният период да подсилигури за работникът работа в размерът установен в седмичното работно време поради временното ограничаване/свиване на пласмента на произведението или ограниченото търсенето на предоставяните от тях служби, предоставя работодателят на работникът възнаграждение или заплата в размер най-малко от 60 % от средното възнаграждение при условията, че съществува за такъв вид пречки в работата и размер на заплащането на заплатата договорка между работодателят и професионалната организация. Там където не действа професионалната организация, има право работодателят да подаде предложение на агенцията по труда да реши на основание на подадените документи от работодателят за откриване на производство за това, дали са налице обстоятелствата за предоставяне на заплата в по-малък размер от средното възнаграждение на работникът, в такъв случай има право работникът на заплата в размер от 60 % от средното възнаграждение за времето, което агенцията по труда в свое решение е определила, най-дълго обаче за времето от 1 година.
- Времето определено за командировка или за пътуване извън обичайното работно време на място по друг начин освен изпълнението на работните задачи, които спадат в работното време, се смята за препятствие в работата от страна на работодателят, при което заплата или възнаградението на работникът не се съкращава. Ако обаче работникът е в загуба, като резултат от начинът на възнаграждаване или заплащане, то работодателят му предоставя заплатата или възнаградението в размер на средното възнаграждение.

Държавна инспекция на труда, Отдел
трудова-правните отношения и условията на труда
© юни 2010 год.

ПРЕПЯТСТВИЯ ПО ВРЕМЕ НА РАБОТА

Основна информация

- Законова норма: Чл. 191 и следващия закон № 262/2006 от Законите, Кодекс на труда, в съдържанието на следващите наредби (нататък само „КТ“).
- Ако за това препятствие в работата работникът е знаел, то трябва за това на време да замоли работодателят за предоставяне на свободно работно време. Инак работникът информира работодателят за препятствието и за предполагаемото време за неговото отстраняване без излишни протакания.
- Препятствието в работата трябва работникът да обясни задоволително на работодателят. За изпълняване на своите задължения според първото изречение са юридическите и физическите лица длъжни да предоставят на работникът необходимото съдействие.

ПРЕПЯТСТВИЯ В РАБОТАТА ОТ СТРАНА НА РАБОТНИКЪТ

Важни лични препятствия в работата

Работодаелят уважава отсъствието на работникът от работа за времето на важните лични препятствия в работата, които временно пречат на работникът в изпълнението на работните му задължения по причини свързани с такива социални събития от страна на работникът, каквито са:

- Негова временна трудова неспособност,
- Карантина,
- Майчинска или родителска отпускат,
- Грижа/обслужване на дете по-малко от 10 години или на друг член от домакинството според Чл. 115 от Гражданския кодекс (т.е. Законът № 40/1964 от Законите) и Чл. 39 от Законите за здравето осигуряване (т.е. Законът № 187/2006 от Законите),
- Грижа/обслужване на дете по-малко от 10 години, ако това дете е болно или е претърпяло злополука, или физическо лице, което се грижи за детето, прекарала медицински преглед или му е дадена медицинска помощ в медицинско заведение, което не е било могло да се подсигури извън работното време на работникът.

Отпуск по майчинство

- Във връзка с грижата за роденото дете има право работничката на отпуск по майчинство по времето на 28 седмици (в случай, че децата са 2 или повече то за времето от 37 седмици).
- Времето за ползване на отпускът по майчинство се правото за отпуск смята като изпълнение на работата.
- Работодателят не може да определи ползването на отпуската във време, когато работничката е в отпуск по майчинство.
- Ако замоли работничката работодателят за предоставяне на отпуск така, че да навързва непосредствено след приключването на отпускът по майчинство, то работодателят е длъжен да удовлетвори нейната молба.

Родителски отпуск

- Работодателят е длъжен да предостави на работничката или на работникът родителска отпуска по тяхна молба.
- Родителска отпуска се предоставя на майката на детето след свършването на отпускът по майчинство и на бащата от рождението на детето, в размер, за какъвто замолят, максимално до навършването 3 години на детето.

Правото на майчинска и родителска отпуска имат така също и тези работнички и работници, които са взели в грижа дете, на което предоставят родителска грижа.

Други важни лични препятствия в работата

Ано не може работникът, да изпълнява своите работни задължения поради други важни лични препятствия в работата касаещи него лично, е работодателят длъжен да предостави в най-малкия определен размер свободно време и в установените случаи и заплащане на възнаграждението или заплатата в размер на неговото средно възнаграждение.

Областите и размерът на другите важни лични препятствия в работата са уредени в наредбата на правителството № 590/2006 от Законите

1. Изследване или оказване на помощ

- Свободно работно време със заплащане на възнаграждението или заплатата

с предоставяне на минималното нужно време.

2. Работен лекарски преглед, изследване или ваксиниране, което е свързано с изпълнението на работните задължения

- Свободно работно време е предоставено за нужно време.

3. Спиране работата на транспортът или закъснение в общественя масов транспорт

- Свободно работно време без правото на възнаграждение или заплатата.

4. Възпрепятстване пътуването за работа

- Свободно работно време с правото на възнаграждение или заплатата за нужното време, най-вече обаче за 1 ден, се предоставя на работник с тежки телесни увреждания.

5. Сватба

- Свободно работно време за своята сватба се предоставя за 2 дена, като от това е 1 ден за участие на сватбения ритуал, предоставя се възнаграждение или заплатата само за 1 ден,
- Свободно работно време с възнаграждение или заплатата се предоставя на родителя за 1 ден за участие на сватбата на детето и в същия размер се предоставя свободно работно време без заплащане на възнаграждението или на заплатата на детето при сватба на родителя.

6. Раждане на дете

Свободно работно време се предоставя за нужното време:

- Свободно работно време със заплащане на възнаграждението или заплатата за закарване на съпругата (партньорката) в родилния дом и обратно,
- Свободно работно време без заплащане на възнаграждението или заплатата при участието при раждането на съпругата (партньорката).

7. При смърт

Свободно работно време със заплащане на възнаграждението или заплатата се предоставя на:

- 2 дни при кончината на съпруга, партньорката или детето и на следващия ден за участие на погребението на тези лица,
- 1 ден за участие на погребението на родителя или братът/сестрата на работникът, родителите и братята/сестрите и техният съпруг/а, както и на съ-

пруга на детето или съпругата на братът/сестрата на работникът и за следващия ден, ако работникът организира погребението на тези лица,

- Необходимото време, най-много обаче от 1 ден за участие на погребението на прародителя или внукът на работникът, прародителите на неговата съпруга или други лица, които неспадат към посочените лица, но същото е живяло с работникът във времето на кончината си в едно домакинство и за следващия ден, ако работникът организира погребението на тези лица.

8. Съпровод

Свободно работно време за съпровождане на член от семейството в медицинско заведение за необходимото време, най-вече обаче за 1 ден:

- Със заплащане на възнаграждението или заплатата, ако е съпровождан съпругът, партньорът или детето, родителят, прародителят на работникът или неговият съпруг,
- Без заплащане на възнаграждението или заплатата, ако се касае за други членове на семейството,
- Свободно време за здравословно увредено дете до заведението предлагащо социални служби или до училището или до учебното заведение на един от членовете на семейството - със заплащане на възнаграждението или заплатата за нужното време, най-вече обаче за 6 работни дни в рамките на календарната година,
- Свободно време за съпровод на дете в училищно-консултативно заведение за нужното време без заплащане на възнаграждението или заплатата.

9. Погребение на колега от работата

- Свободно работно време със заплащане на възнаграждението или заплатата за необходимото време.

10. Преселване

- Свободно работно време без заплащане на възнаграждението или заплатата за необходимото време, най-вече за 2 дни,
- Свободно работно време със заплащане на възнаграждението или заплатата, ако преселването е в интерес на работодателят.